

Bruxelles, 14. ožujka 2025.
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet: Globalne politike u području okoliša
– razmjena mišljenja

1. Kako bi usmjerilo razmjenu mišljenja o navedenoj temi na sastanku Vijeća (okoliš) 27. ožujka 2025., predsjedništvo je pripremlilo priloženu napomenu i pitanja za ministre i ministrice.
2. Odbor stalnih predstavnika poziva se da napomenu i pitanja predsjedništva primi na znanje i proslijedi ih Vijeću radi razmjene mišljenja.

Globalne politike u području okoliša

– razmjena mišljenja –

Program Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP) vodeći je svjetski autoritet u području okoliša. Otkako je uspostavljen 1972., njime se osiguravaju vodstvo, znanost i rješenja za širok raspon pitanja povezanih s okolišem te kataliziraju naponi i suradnja njegove 193 države članice u korist našeg planeta. Mandat UNEP-a obuhvaća sve elemente prirodnog okoliša, uključujući klimu, zrak, vodu i oceane, tla, šume i bioraznolikost, kemikalije i otpad, kao i širok spektar međusektorskih pitanja, uključujući znanost, pravo i upravljanje u području okoliša, zeleno gospodarstvo, učinkovitost iskorištavanja resursa, prirodne katastrofe te doprinose žena i mladih zaštiti okoliša. Radi poboljšanja stanja globalnog okoliša UNEP surađuje s nacionalnim vladama, civilnim društvom, privatnim sektorom i međunarodnim organizacijama uključenima u zaštitu okoliša.

Unatoč svim naporima koje poduzimaju brojni akteri uključeni u zaštitu okoliša, pritisak na globalni okoliš stalno raste. Neodrživi obrasci proizvodnje i potrošnje znače da postupno prekoračujemo sva ograničenja planeta i pretvaramo trostruku planetarnu krizu u polikrizu u kojoj kvaliteta i dostupnost vode, zdravlje i produktivnost tla, prekomjerna koncentracija kemikalija i loše upravljanje kritičnim resursima postaju nove granice u borbi za zdrav planet za sve.

Zbog promjenjivog geopolitičkog okružja, sigurnosnih pitanja, dezinformacija i polarizacije prioriteta vlada i građana mijenjaju se iz dugoročnog blagostanja na temelju čistog okoliša u kratkoročno upravljanje krizama. Neslaganja o uzrocima, prioritetima i rješenjima ekoloških kriza narušavaju povjerenje u našu sposobnost da ih riješimo multilateralnim dijalogom. Kašnjenja u provedbi omogućuju rast kriza i povećanje njihovih troškova, što dovodi do sve većeg financijskog jaza između potreba i dostupnih resursa.

Tekući pregovori o novom međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu o onečišćenju plastikom, među ostalim u morskom okolišu, jasno pokazuju sve prethodno navedene razloge za zabrinutost povezane s multilateralnim rješenjima složenih globalnih problema povezanih s okolišem. Iako je odluka o razvoju tog instrumenta donesena 2022., a rad se trebao dovršiti do kraja 2024., tijekom pet sastanaka Međuvladina pregovaračkog odbora stranke nisu uspjele pronaći kompromisno rješenje za očit globalni problem koji je hitno potrebno riješiti. Glavne točke neslaganja odnose se na fazu životnog ciklusa plastike u kojoj moramo djelovati te na koji način financirati buduće aktivnosti i naslijeđeno onečišćenje okoliša plastikom. Kako bismo učinkovito riješili te probleme, moramo djelovati što ranije u vrijednosnom lancu plastike, prije nego što ona postane otpad koji onečišćuje okoliš.

Godina 2025. važna je za UNEP, a predstojeći sastanak Skupštine Ujedinjenih naroda za okoliš u Nairobiju održat će se u prosincu 2025. i očekuje se da će na njemu biti doneseni srednjoročna strategija i program rada UNEP-a za razdoblje 2026. – 2029. Pregovori o novom međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu o onečišćenju plastikom, među ostalim u morskom okolišu, nastaviti će se na petoj sjednici Međuvladina pregovaračkog odbora u Ženevi u kolovožu 2025. Široko sudjelovanje i snažan angažman EU-a i njegovih država članica na ministarskoj i stručnoj razini iznimno su važni za uspješno zaključenje obaju sastanaka. Sudjelovanje ministara i ministrica neophodno je kako bi se prekinuli zastoji u politički osjetljivim pitanjima primarne proizvodnje plastike, zabrinjavajućih kemikalija i financiranja. Moramo u potpunosti iskoristiti svoje stručno znanje i političke veze kako bismo usmjeravali te sastanke i učinkovito pristupili rješavanju promjenjive višedimenzionalne ekološke krize.

Pitanja za ministre i ministrice:

1. Kako Europska unija i njezine države članice mogu poduprijeti učinkovitu suradnju u području okoliša usmjerenu na provedbu multilateralnih sporazuma o okolišu i doprinos održivom razvoju za sadašnje i buduće generacije?
 2. Kako Europska unija i njezine države članice, kao i druge države s visokim ambicijama, mogu doprinijeti uspješnom ishodu pregovora o novom međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu o onečišćenju plastikom, među ostalim u morskom okolišu, uoči konferencije Međuvladina pregovaračkog odbora (INC-5.2) u kolovozu 2025. u Ženevi?
-